Raadsinformatiebrief

Tabel registratiegegevens

Documentnummer	12399
Zaaknummer	043212394
Datum	13 oktober 2026
Onderwerp	Convenant gemeente en dorpsraden Opmeer
Verantwoordelijke portefeuillehouder	Burgemeester H.M. Wiersema

Kernboodschap

Met de opkomst van burgerparticipatie verandert de rol van de burgers in de beleids- en besluitvorming van de gemeente. Daarmee wijzigt ook het speelveld waarop gemeente en dorpsraden zich bewegen. Om de samenwerking tussen gemeente en dorpsraden ook in de toekomst van betekenis te laten zijn, is daarom gewerkt aan een nieuw convenant. Hierin zijn gezamenlijke ambities, afspraken en uitgangspunten vastgelegd die bijdragen aan een goede samenwerking in de toekomst.
Het nieuwe convenant treedt in werking op het moment van ondertekening en zal het convenant uit 2019 vervangen.

Middels deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over het nieuwe convenant en het doorlopen proces.

Context

In gemeente Opmeer zijn vier dorpsraden actief: Dorpsraad Spanbroek/Opmeer, Dorpsraad Hoogwoud, Dorpsraad Aartswoud en Gemeenschapsraad De Weere. Zij zetten zich in voor de behartiging van belangen van inwoners voor het behoud en de versterking van de leefbaarheid in hun dorpskernen.
In 2019 heeft de gemeente met de dorpsraden een convenant gesloten, waarin afspraken werden vastgelegd voor het samenspel tussen gemeente en dorpsraden. In de context van dat convenant hebben de dorpsraden voornamelijk een vertegenwoordigende en adviserende functie.

In de huidige praktijk blijkt dat de dorpsraden bij het vervullen van deze functies worden geconfronteerd met uitdagingen op het gebied van representatie en legitimiteit. Tegelijkertijd krijgen alle inwoners, o.a. door de Participatieverordening Opmeer en het Participatiekader Opmeer, meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen op het beleid- en de besluitvorming van de gemeente. Daarmee rijst de vraag wat

dit betekent voor de toekomst van de dorpsraden, die van oudsher namens de inwoners een vertegenwoordigende en adviserende rol vervullen. En hoe houden dorpsraden en gemeente hun samenwerking in de toekomst betekenisvol?

Proces

Om de dorpsraden te ondersteunen in deze zoektocht, hebben op 30 juni, 2 juli en 9 september 2025 gesprekken plaatsgevonden tussen de gemeente en de dorpsraden. Dit leverde inzichten op over de positie en de rol die de dorpsraden in de toekomst binnen hun dorpskernen kunnen vervullen en de daarbij behorende werkafspraken. De resultaten uit de gesprekken zijn in de zomer van 2026 uitgewerkt tot een concept-convenant, dat na verschillende tussentijdse gesprekken uiteindelijk op 17 augustus jl. in een gezamenlijke bijeenkomst met de dorpsraden is besproken. De aanpassingen en suggesties uit dit overleg zijn in de definitieve conceptversie verwerkt, waarna deze voor een finale review aan de dorpsraden is voorgelegd. Op 13 oktober jl. is deze laatste versie door het college van B&W vastgesteld. Het convenant zal op korte termijn door de burgemeester en dorpsraden worden ondertekend.

Gevolgen

Met het convenant leggen de gemeente en de dorpsraden afspraken vast over hun samenwerking en over de rol die de dorpsraden binnen de gemeente vervullen.
Het convenant heeft als doel:

- de samenwerking tussen de gemeente en de dorpsraden te versterken;
- de participatie van inwoners verder te stimuleren;
- de communicatie tussen de dorpsraden en de gemeente te verbeteren;
- duidelijkheid te geven over de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de dorpsraden;
- ruimte te bieden voor een goede samenwerking die aansluit bij wat er in de verschillende dorpen leeft.

Om deze doelen te ondersteunen, zijn in het convenant drie rollen voor de dorpsraden uitgewerkt: de adviserende, verbindende en activerende rol. De activerende rol is iets gewijzigd en de verbindende en activerende rol zijn nieuw ten opzichte van het huidige convenant.
In de adviserende rol brengen de dorpsraden signalen, aandachtspunten en ideeën vanuit het dorp onder de aandacht van de gemeente en kunnen zij gevraagd en ongevraagd adviseren. De dorpsraad

geeft advies op grond van eigen observaties en kennis van de gemeenschap en niet langer op grond van een vertegenwoordigende rol.
In de verbindende rol vormen de dorpsraden een schakel tussen inwoners, verenigingen, organisaties en de gemeente. Zij dragen bij aan het met elkaar in gesprek brengen van partijen en aan het delen van informatie binnen het dorp.
In de activerende rol stimuleren de dorpsraden inwoners om betrokken te zijn bij hun omgeving en om zelf initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan de leefbaarheid en sociale samenhang in het dorp.
De uitwerking van deze rollen verduidelijkt de positie van de dorpsraden binnen de samenwerking met de gemeente. Het nieuwe convenant vormt daarmee een basis voor de verdere samenwerking tussen de gemeente en de dorpsraden en geeft richting aan de wijze waarop inwonersparticipatie en de betrokkenheid van de dorpen de komende jaren verder vorm kunnen krijgen.

Vanaf het moment van ondertekening is het convenant van kracht. De samenwerking tussen gemeente en de dorpsraden gaat dan volgens de afspraken die in het convenant zijn vastgelegd. Gemeente en dorpsraden zullen de samenwerking tweejaarlijks evalueren op basis van het convenant.
Een belangrijke uitvoerende rol binnen de samenwerking tussen de gemeente en dorpsraden is weggelegd voor de (rol van) Coördinator dorpsraden. Deze is eerste gemeentelijk aanspreekpunt voor de dorpsraden, zorgt voor eenduidige werkwijzen binnen de organisatie en borgt dat signalen, vragen en initiatieven uit de dorpen tijdig, zorgvuldig en consistent worden opgepakt.

Communicatie

Externe communicatie
Na ondertekening van het convenant wordt het convenant openbaar gemaakt via de gemeentelijke website en via lokale media en overige gemeentelijke kanalen gedeeld met inwoners.
De dorpsraden plaatsen de inhoud van het convenant op hun website en kunnen dit delen via hun eigen kanalen.

Interne communicatie
De interne communicatie over het convenant richt zich op het informeren van de ambtelijke organisatie via Wijzer (berichtgeving en een link naar het convenant). Vervolgens zullen de verschillende afdelingen worden geïnformeerd over de rol van de coördinator dorpsraden en de werkwijze. Daarnaast zullen ook projectleiders en participatieadviseurs over de mogelijke rol van de dorpsraden in participatietrajecten worden geïnformeerd en geadviseerd.

Raadsinformatiebrief

Bijlagen

Bijlage 1. Convenant gemeente en dorpsraden Opmeer 2026

Met vriendelijke groet,
namens Burgemeester en wethouders,

B.J. Göransson – van Kerkwijk,
secretaris

H.M. Wiersema,
burgemeester